

**PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU
DORADZTWA ZAWODOWEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH
W CHOJNIE**

ROK SZKOLNY 2020/2021

Program doradztwa zawodowego w Branżowej Szkole I stopnia

Rok szkolny 2020/2021

„Zawodowa droga, drogą ku przyszłości”

Branżowa Szkoła I stopnia:

- 1. kl. II MM – ilość godzin – 5 h**
- 2. kl. II PM – ilość godzin – 5 h**
- 3. kl. III PMZ – ilość godzin – 10 h**
- 4. kl. III WZ – ilość godzin 10 h**

Cele programu

Celem doradztwa zawodowego w branżowej szkole I stopnia (BSI) jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery i trafnego podejmowania decyzji dotyczących rozwoju zawodowego.

Cele ogólne

1. Rozpoznawanie własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych.
2. Pogłębianie poznawania samego siebie.
3. Analiza informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.
4. Doskonalenie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych ukierunkowanych na kontynuowanie kształcenia.
5. Odpowiedzialne i samodzielne funkcjonowanie na rynku pracy.
6. Przygotowanie do roli pracownika.
7. Umiejętne planowanie dalszej ścieżki kariery edukacyjno - zawodowej.
8. Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

1. Poznanie siebie (zasoby) m.in.: zainteresowania, zdolności i uzdolnienia, mocne strony i obszary do rozwoju, ograniczenia, kompetencje - wiedza, umiejętności, postawy, wartości, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia, samoocena.
2. Świat zawodów i rynek pracy m.in.: znajomość zawodów i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie m.in.: uczenie się, znajomość systemu edukacji (formalnej, pozaformalnej), wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych m.in.: określanie własnych marzeń, celów i planów edukacyjno-zawodowych na bazie własnych zasobów, planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego, i refleksji nad nim, podejmowanie

i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, udział w całonocnym poradnictwie kariery¹

Metody pracy:

1. Ćwiczenia grupowe
2. Ćwiczenia indywidualne
3. Kwestionariusze, testy, arkusze
4. Wykłady
5. Autoprezentacja
6. Analiza przypadku
7. Dyskusja problemowa
8. Zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem:
 - aktywności twórczej uczniów
 - burzy mózgów
 - projekcji multimedialnych
 - gier grupowych

Zakładane efekty realizacji programu:

1. W zakresie wiedzy uczeń:
 - a. Zna pojęcia związane z tematyką rynku pracy i kwalifikacji zawodowych
 - b. Zna swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe
 - c. Rozumie zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu
 - d. Zna umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych
 - e. Zna aktualną sytuację na rynku pracy
2. W zakresie umiejętności uczeń:
 - a. Umie rozwijać swoje zainteresowania zawodowe
 - b. Wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności i umiejętności
 - c. Potrafi efektywnie zaplanować swoją dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno - zawodowego
3. W zakresie kompetencji społecznych uczeń:
 - a. Skutecznie współpracuje z kolegami w zespole klasowym
 - b. Przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań i sposobu postępowania innych ludzi
 - c. Rozwiązuje powstałe konflikty podczas pracy zespołowej
 - d. Jest dobrze przygotowany do pełnienia przyszłej roli pracownika

¹ „Efektywne doradztwo edukacyjno zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych”, ORE, Warszawa, 2017 r.

Tematy zajęć:**Kl. II**

L.P.	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację	Blok tematyczny
1.	Poznaję siebie	1 h	Samopoznanie
2.	Moje zdolności	1 h	
3.	Korzyści z pracy w grupie	1 h	
4.	Moja przyszłość zawodowa	1 h	Informacje edukacyjno-zawodowe
5.	Co wpływa na karierę zawodową?	1 h	

Kl. III

L.P.	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację	Blok tematyczny
1.	Moja przyszłość edukacyjno - zawodowa	1 h	Informacje edukacyjno-zawodowe
2.	Moje kompetencje	1 h	
3.	Wyznaczenie celów życiowych	1 h	Rynek pracy
4.	Temperament a wybór zawodu	1 h	
5.	Skuteczne poszukiwanie pracy	1 h	
6.	Jestem przedsiębiorczy!	1 h	
7.	Firma w praktyce	1 h	
8.	Udana rozmowa kwalifikacyjna	1 h	Rynek pracy
9.	Temperament a wybór zawodu		
10.	Czego pracodawca oczekuje od pracownika? Cechy dobrego pracownika.		

Rok szkolny 2020/2021

1. Cel ogólny

Celem doradztwa zawodowego w liceum ogólnokształcącym jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

2. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego

- 1. Poznawanie własnych zasobów:** m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek prac:** m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:** m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych,** m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

- 1.1. sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy
- 1.2. ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3. analizuje własne zasoby (zainteresowania, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) w kontekście planowania przyszłości edukacyjno - zawodowej
- 1.4. określa własny system wartości (w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową).

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz drogach dojścia do nich w kontekście wyborów zawodowych;

- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz zasadach na nim funkcjonujących w kontekście wyborów zawodowych;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy – w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika⁴;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości różnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej firmy oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- 3.1 analizuje możliwości uzyskiwania i poszerzania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.3 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania kariery;
- 4.2 sporządza IPD – planuje różne warianty kariery edukacyjno-zawodowej na podstawie bilansu u własnych zasobów i wartości oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki decyzji;
- 4.4 dokonuje wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i celami;
- 4.4 wskazuje korzyści wynikające z całościowego doradztwa kariery.

Metody i formy pracy:

1. Zajęcia grupowe
2. Zajęcia indywidualne
3. Wizyty uczniów zakładach pracy jako zapoznanie się z zawodem/stanowiskiem pracy od strony praktycznej;
4. Spotkania z pracodawcami
5. Wyjazdy studyjne
6. Projekty dydaktyczne

7. Warsztaty

Tematyka zajęć:

Klasa I – Blok tematyczny – Samopoznanie (jaki jestem?)

1. Moje mocne i słabe strony
2. Moje wartości, zdolności i zainteresowania.
3. Komunikacja interpersonalna.
4. Jak radzić sobie ze stresem?

Klasa II – Blok tematyczny – Rynek edukacyjny i rynek pracy

1. Preferencje zawodowe.
2. Dokumenty aplikacyjne (CV, list motywacyjny)
3. Planowanie ścieżki kariery zawodowej; decyzje zawodowe, popularne i mało znane zawody.
4. Cechy dobrego pracownika.
5. Zapotrzebowanie na rynku pracy.

Klasa III – Blok tematyczny – Planowanie własnego rozwoju edukacyjno – zawodowego (Co mogę?)

1. Tworzenie Indywidualnego Planu Działania
2. Moje zasoby i cele życiowe
3. Aktywne metody poszukiwania pracy.
4. Rozmowa kwalifikacyjna - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.
5. Samozatrudnienie - sposób na aktywizację zawodową.

Program doradztwa zawodowego w Technikum Zawodowym i Technikum Budowlanym

Rok szkolny 2020/2021

1. Cel ogólny

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w technikum jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

2. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonajyciowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy
- 1.2 ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 analizuje własne zasoby (zainteresowania, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) w kontekście planowania przyszłości edukacyjno – zawodowej
- 1.4 określa własny system wartości (w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową).

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz drogach dojścia do nich w kontekście wyborów zawodowych;

- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz zasadach na nim funkcjonujących w kontekście wyborów zawodowych;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy – w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika⁴;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości różnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej firmy oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

- 3.1 analizuje możliwości uzyskiwania i poszerzania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.3 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania kariery;
- 4.2 sporządza IPD – planuje różne warianty kariery edukacyjno-zawodowej na podstawie bilansu u własnych zasobów i wartości oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki decyzji;
- 4.4 dokonuje wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i celami;
- 4.4 wskazuje korzyści wynikające z całościowego doradztwa kariery.

Metody i formy pracy:

1. Zajęcia grupowe
2. Zajęcia indywidualne
3. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu
4. Udział uczniów w Salonie maturzystów, Tygodniu Planowania Kariery, Europejskim Tygodniu Umiejętności Zawodowych
5. Spotkania z pracodawcami
6. Wyjazdy studyjne

7. Warsztaty

Doradztwo zawodowe w technikum powinno być ukierunkowane na kształtowanie: proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na:

- zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu,

Planując działania związane z doradztwem, należy pamiętać, że uczniowie technikum podjęli już pewnie decyzje edukacyjno-zawodowe i potrzebują wsparcia w weryfikacji tych decyzji i dokonywaniu kolejnych wyborów.

Zajęcia doradztwa zawodowego powinny być prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem m.in.: wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają być osiągnięte. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania, decyzje, argumentuje itp. Uczniowie podczas zajęć prowadzonych metodami aktywizującymi konstruują wiedzę, uczą się, jak się uczyć.

Tematyka zajęć:

Klasa I – Blok tematyczny – Samopoznanie (jaki jestem?)

1. Moje mocne i słabe strony
2. Moje wartości, zdolności i zainteresowania.
3. Komunikacja interpersonalna.
4. Jak radzić sobie ze stresem?
5. Rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych

Klasa II – Blok tematyczny – Rynek edukacyjny

1. Jakie mam możliwości dalszego kształcenia?
2. Preferencje zawodowe.
3. Krajowy i europejski system kwalifikacji.
4. Umiejętność uczenia drogą do sukcesu edukacyjno-zawodowego.
5. Wymagania rekrutacyjne wyższych uczelni.

Klasa III – Blok tematyczny – Rynek pracy

1. Cechy dobrego pracownika.
2. Zapotrzebowanie na rynku pracy (lokalny i krajowy).
3. Dokumenty aplikacyjne (CV, list motywacyjny)
4. Planowanie ścieżki kariery zawodowej; decyzje zawodowe, popularne i mało znane zawody.

5. Metody poszukiwania pracy.

Klasa IV – Blok tematyczny – Planowanie własnego rozwoju edukacyjno – zawodowego (Co mogę?)

1. Tworzenie Indywidualnego Planu Działania
2. Moje zasoby i cele życiowe
3. Aktywne metody poszukiwania pracy.
4. Rozmowa kwalifikacyjna - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.
5. Samozatrudnienie - sposób na aktywizację zawodową.

Indywidualne konsultacje poświęcone są:

1. poznaniu przez uczniów:
 - a. procesu podejmowania decyzji
 - b. instytucji wspierających w wyborze kierunku kształcenia i zwołu
 - c. obszarów własnych zainteresowań zawodowych
 - d. własnych predyspozycji zawodowych
 - e. danych dotyczących aktualnej sytuacji na rynku pracy
 - f. rynku pracy w przyszłości i zawodów na nim dominujących
 - g. specyfiki wybranej przez siebie uczelni lub innej szkoły
 - h. specyfiki wybranego przez siebie zawodu
2. sformułowaniu własnych oczekiwań wobec przyszłej pracy
3. omówieniu wraz z doradcą możliwych kierunków własnego rozwoju zawodowego

Bibliografia, Netografia

1. Rosalska M., Wawrzonek A., „Między szkołą a rynkiem pracy. Doradztwo zawodowe w szkołach zawodowych”, Warszawa, 2012 r.
2. <http://doradztwo.ore.edu.pl>